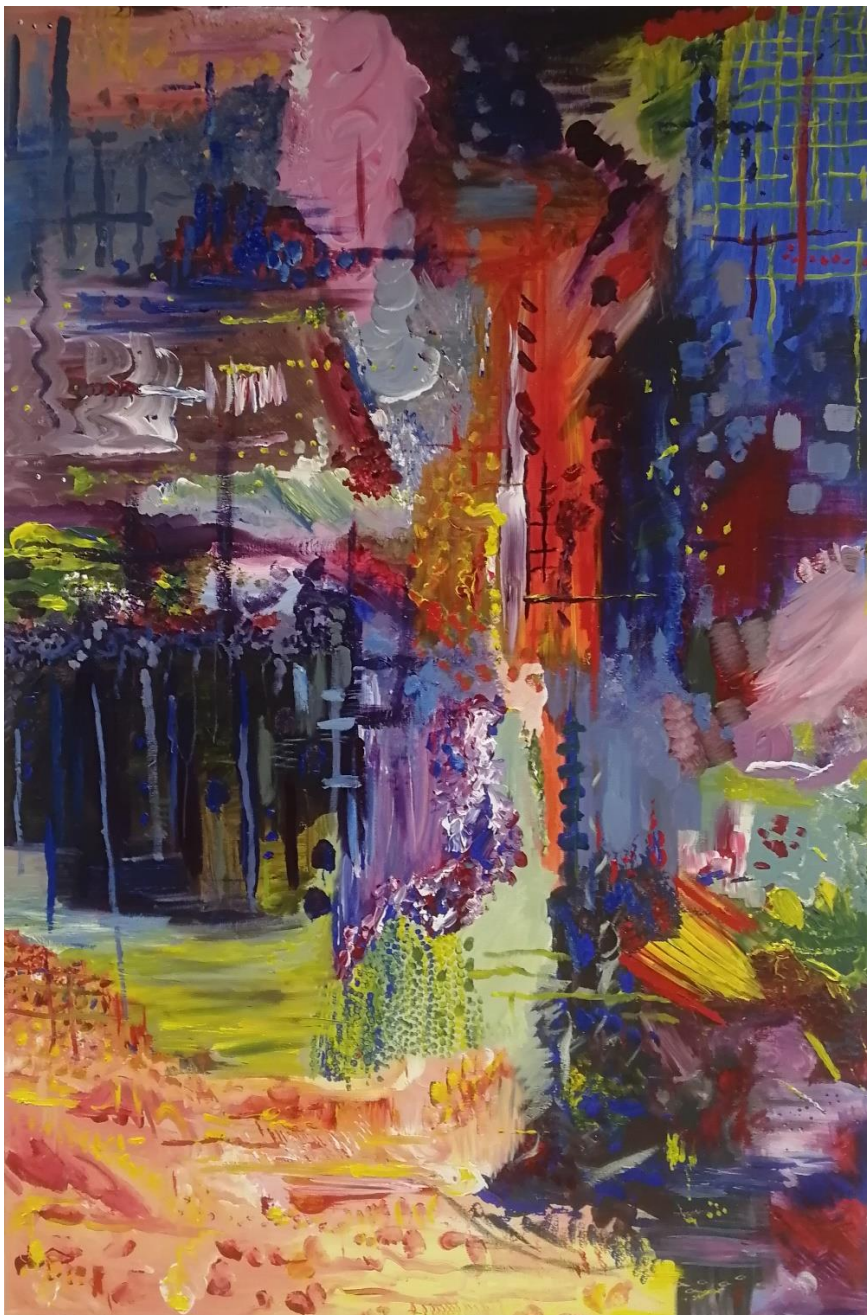

Tunnepäiväkirja

Marianne Lyly

Taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän
lopputyö, Pohjois-Helsingin Kuvataidekoulu 2023

Sisällysluettelo

1. Aihe	3
2. Tekniikka	4
3. Vaikutteet ja inspiraatio	5
4. Työskentelyprosessi	6
5. Valmiista teoksesta	9
6. Itsearviointi	10
7. Lopuksi	11
8. Lähteet	12

1. Aihe

Lopputyökseni päätin tehdä suuren abstraktin maalauksen, joka toimii samalla maalaamisen ajan tunnepäiväkirjana. Pidän nuorempana tunnepäiväkirjaa, jossa piti valita joka päivälle tietyn värinen hymynaama kuvaamaan sen päivän tunnetta. Minusta oli hauska idea koettaa laajentaa tätä suuremmaksi visuaaliseksi tunteiden representaatioksi maalauksen muodossa.

Pidän abstraktista taiteesta paljon. Koen, että se sopii omaan tapaan tehdä ja käsittää taidetta. Olen sitä mieltä, että taide on itseisarvo. Taiteella voi vaikuttaa, herättää tunteita ja luoda uusia näkökulmia ja ideoita. En kuitenkaan koe, että mikään näistä olisi taiteen tarkoitus, sillä taiteella ei tarvitse olla itsestään erillistä tarkoitusta. Taiteen tarkoitus on taide itsessään. Taide on itseisarvo. Tämä korostuu abstraktissa taiteessa. Olen tehnyt paljon abstrakteja töitä erilaisilla tekniikoilla, kuten musteella ja akryylimaaleilla ja olen huomannut, että kuvataidekoulussa olen kaikkein onnellisin tehdessäni abstraktia taidetta. Halusin tehdä lopputyönä jotain mistä todella pidän, joten päädyin abstraktiin maalaukseen.

Halusin lopputyössä irrottautua hieman suorituskeskeisyydestäni. Olen erittäin suorituskeskeinen ihminen, ja otan helposti tarpeettomia paineita asioista. Olen kuvataidekoulussakin kokenut kovaa suorituspainetta, lähinnä itseni kautta. Etenkin lopputyön kontekstissa koen, että minulla oli kovat paineet tehdä ns. "elämäni teos", johon kaikkien kuvataidekouluvuosieni kokemuksen ja opit kulminoituisivat. En halunnut, että tämä suorituskeskeinen ajattelutapa pilaisi rakkauteni taiteeseen ja sen tekemiseen lopputyössä. Minua pelotti, että lopputyöstä tulisi vain toinen suoritus, jolloin siltä katoaisi myös taiteen itseisarvo. Tämän takia halusin lopputyöksi tehdä työn, joka on luonteeltaan vapaa, tietyllä tavalla kokeillakseni, voinko päästää irti omista henkisistä kahleistani taidetta tehdessä, antautua tunteilleni ja olla todellisesti spontaani. Halusin myös pitää lopputyön tekemisen ilon puolella, joten valitsin aiheen, joka olisi mahdollisimman vähän ahdinkoa ja stressiä tuottava.

2. Tekniikka

Lopputyön tekniikaksi valikoitui akryyli- ja öljyväri kankaalle. Tiesin, että aioin tehdä maalauksen suurelle pingotetulle kankaalle, mutta aluksi ajattelin käyttää ainoastaan öljyvärejä maalaamiseen. En ole käyttänyt öljyvärejä juurikaan ja ajattelin, että olisin haastanut itseäni. Lisäksi minuun vaikutti kuvataideyhdistyksen harrastama öljyvärien jalustalle nosto. Ajattelin, että lopputyön pitäisi olla tehty öljyväreillä, sillä öljyvärit ovat ”hienompia” ja ”arvokkaampia” maaleja. Perehdyttyäni hieman öljyvärien käyttöön abstraktissa maalauksessa päädyin kuitenkin käyttämään itselleni tutumpia akryylimaaleja. Halusin maalata paksusti jokaisella maalauskeralla itsenäisen osan teokseen. Akryylimaalit sopivat paremmin valitsemaani tapaan maalata, ja halusin myös kapinoida maalityyppien hierarkiaa vastaan. Lopullisessa työssä päädyin kuitenkin käyttämään myös öljyvärejä akryylimaalien päälle korostamaan teoksen yksityiskohtia ja luomaan siihen lisää syvyyttä. Antauduin öljyväreille.

Värien miettiminen oli tässä työssä tärkeää. Käytin siinä hyödyni koululla Johannes Ittenin teosta *The Elements of Color* (1970). Päätin käyttää valkoisen lisäksi vain kolmea pääväriä – punaista, keltaista ja sinistä – jotta teos pysyisi koherenttina myös hieman kaoottisesta maalaustyylistäni huolimatta. Tutkin väreistä eri sävyjä ja mietin, millä saisin parhaiten kuvattua omaa tunteideni kirjoa. Akryyliväreistä valikoin sävyt cobalt blue, primary yellow ja primary magenta. Öljyväreistä valikoin sävyt cobalt blue, lemon yellow hue ja cadmium red medium, sillä ne vastasivat mielestäni hyvin valitsemiani akryylivärejä. Jälkiviisaana sanoisin, että minun olisi kylläkin kannattanut ottaa öljyväreissä myös kylmä punainen lämpimän sijaan.

Canvaksesta halusin suuren suorakulmion. Aluksi suunnitelmana oli pitkä ja kapea suorakulmio. Se olisi sopinut hyvin teokseen, sillä tunnepäiväkirja on luonteeltaan kronologinen tuotos, joten panoramatyylinen muoto taululle olisi ollut ideaali. Kun tukipuut saapuivat, ne olivatkin hieman eri kokoiset kuin olin ajatellut, mutta päädyin silti käyttämään niitä. Tämän takia teoksesta tuli hieman leveämpi (kun se on vertikaalisesti).

3. Vaikutteet ja inspiraatio

Kuten jo mainitsin, pidin nuorempana tunnepäiväkirjaa. Se oli minusta kiva tapa jäsenellä ja käsitellä omia tunteitani ja ajatuksiani. Etenkin tietyn värin valitseminen kuvaamaan tietyn päivän tunnemaailmaa oli mielestäni hauskaa. Tietyille väreille on tietynlaisia tunnemaailman konnotaatioita, esimerkiksi sinisen sävyt kuvaavat usein surua ja kirkas punainen kuvaa vihaa. Mielestäni tunteiden kuvaaminen väreillä on hyvä tapa käsitellä tunteita, joita voi olla vaikea sanoittaa. Kielemme rajoittaa käsittämiskykyämme arkielämässä, sillä voimme kuvailla ja jäsentää asioita sanallisesti vain niiden käsitteiden kautta, joille on sana. Värien käyttäminen tunteiden kuvaamiseen eliminoi nämä käsitteellistämisen rajoitukset. Toisaalta värien kulttuurilliset tunnekonnotaatiot saattavat rajoittaa niiden käyttöä tunteiden kuvaamisessa. Tämä oli minusta kuitenkin kiinnostava näkökulma, ja se innosti minua tekemään lopputyötä sen lisäksi, että halusin kanavoida omia tunteitani maalaamalla.

Tämän lisäksi minua inspiroi eräs projekti, johon törmäsin Instagramissa. Käyttäjä @lapplecrochets tekee Instagramissa julkaisuja virkkausprojektistaan, jota hän nimittää lämpötilaviltiksi. Hän virkkaa vuoden ajan joka päivä yhden rivin neulosta vilttiin värillä, joka vastaa kyseisen päivän keskilämpötilaa hänen asuinalueellaan. Minusta se on hauska tapa tehdä vuodesta muisto ja arkistoida tietoa taiteellisella tavalla. Päätin soveltaa tätä ajatusta lopputyöhöni.

Lapplecrochets: valmis lämpötilaviltti

4. Työskentelyprosessi

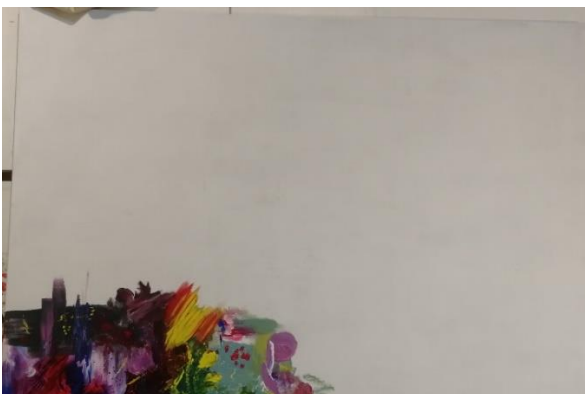
Aloitin työskentelyn tekemällä maalaus pohjan. Tämän jälkeen maalasin valitsemillani akryyliväreillä aina yhtenä kertana yhden "merkinnän" pohjalle senhetkisen fiiliksen mukaan. Yritin käyttää joka kerta kaiken ottamani maalin. Teokseen tuli lopulta kahdeksan merkintää. (Jouduin olemaan monta kertaa poissa töiden takia, minkä vuoksi työhön tuli vähemmän merkintöjä kuin olin alun perin suunnitellut.) Kun akryylimaalaus oli valmis, korjasin muutamia kohtia öljyväreillä. Mietin viimeisellä merkintäkerralla pitkään, teenkö työhön mitään öljyväreillä päälle, sillä minua pelotti, että teoksen aitous katoaa. Päädyin kuitenkin käyttämään öljyvärejä, sillä päätin että arvotan teoksen ulkonäköä enemmän kuin sen autenttisuutta.

Seuraavaksi erittelen kaikki maalaamani merkinnät. Maalasin taulua eri kerroilla eri asennoista, ja kuvat vastaavat maalausasetoani. (Kaikista merkinnöistä ei ole kuvia.)

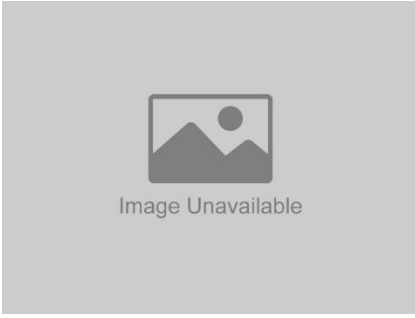
Merkintä 1:

Minulla oli tylsä päivä. Muistelin tyttöystävääni, josta olin eronnut hiljattain. Tunteita oli tylsistyminen, sydänsuru, itseinho ja epätoivo.

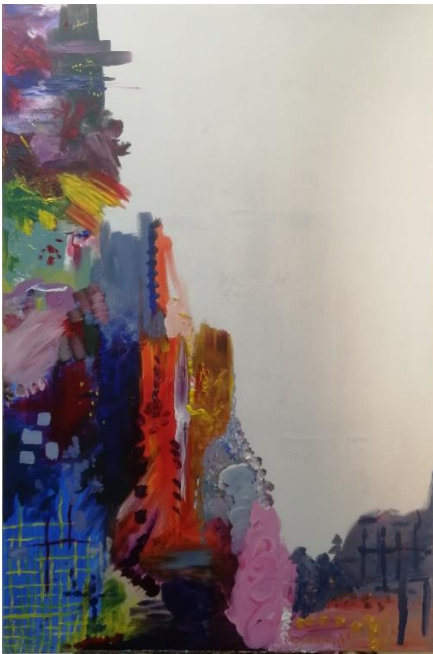
Merkintä 2:

Olin jännittynyt, mutta iloinen kuviksessa olevan koiran takia. Minulla oli nälkä. Tunteita oli ahdistus, into, kiire ja väsymys.

Merkintä 3:

Olin turhautunut. Maalatessa minua alkoi pelottaa, että työstä tulee ruma. Tunteita oli yksinäisyys, sydänsuru, ärsyyntyminen ja katumus jo maalatusta.

Merkintä 4:

Oli hyvä päivä. Minulla oli hankaluuksia käyttää kaikki ottamani maali. Koin myös, että ajattelin liikaa maalatessani. En ollut spontaani ja aito. En purkanut tunteitani, vaan koetin maalata kivan näköistä jälkeä ja käyttää värejä, joita en ollut vielä käyttänyt teoksessa.

Merkintä 5:

Minua ärsytti, kun en saanut sekoitettua mustaa maalia. Koin toistavani itseäni. Ajattelin taas liikaa teoksen lopputulosta ja asetelua. En ollut spontaani, enkä antautunut tunteideni johdateltavaksi. Tunteita oman itsen epäily, ilo ja turhautuminen.

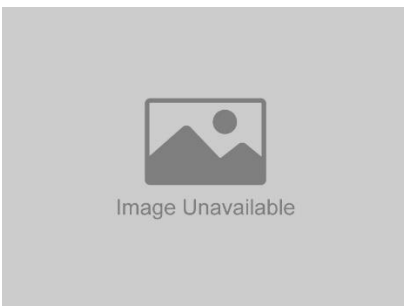
Merkintä 6:

Minua harmitti, etten ollut päässyt kuvikseen pitkään aikaan. Kuuntelin iloista musiikkia maalatessani. Tunteita ärsytys, ahdistus, ilo, himo ja ihastuminen.

Merkintä 7:

Ajattelin, että teos on ruma ja epäonnistunut. Koin myös paljon itseinhoa maalatessani. Minua pelotti, että teosta katsovat eivät "tajua" ajatusta teoksen takana ja sen ideaa. Tunteita itseinho, hämmennys, epäily, kehodysmorfia ja epätoivo.

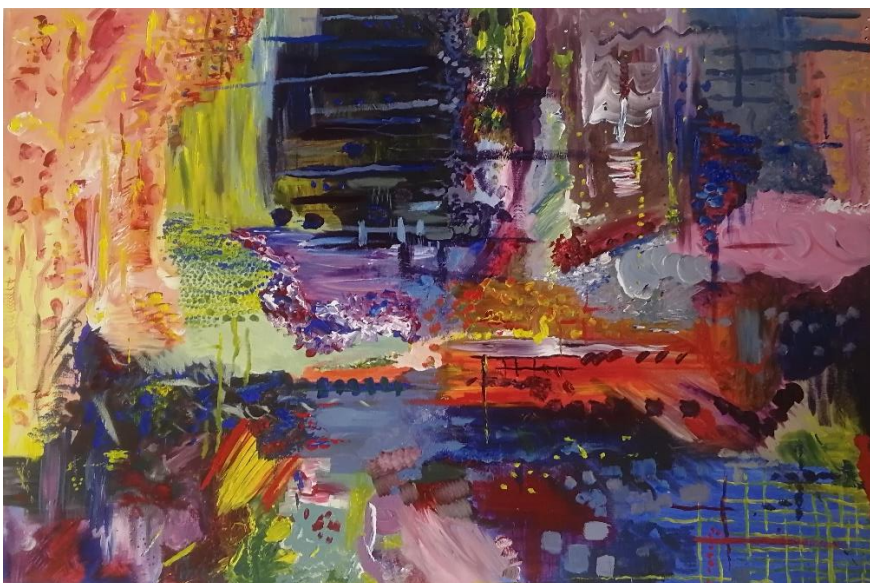
Merkintä 8:

Minua pelotti, etten saa työtä valmiiksi. Olin todella vihainen itseäni ja työtä kohtaan. Koin olevani epäonnistunut. Olisin halunnut aloittaa uudestaan. Tämä oli ainoa kerta, jolloin maalasin aidosti ajattelematta yhtään teoksen ulkonäköä. Maalausjälki oli rumaa, ja teokseen tuli epäonnistunut ja häiritsevä kohta, mikä lisäsi vihan ja katumuksen tunteita.

5. Valmiista teoksesta

Maalaus koostuu kahdeksasta tunnepäiväkirjan ”merkinnästä”, jotka maalasin itsenäisesti etukäteen niitä suunnittelematta. Merkitöjä ei voi kuitenkaan erottaa toisistaan, sillä tunteitakin on joskus vaikea erottaa toisistaan. Yhdessä tunteessa voi olla kymmeniä eri sävyjä ja vivahteita yhdessä, ja siksi taulussakin on kymmeniä eri sävyä ja vivahteita. Harkitsin aluksi, että olisin tehnyt merkinnöistä selkeärajaiset, ikään kuin kalenterisivun neliöt. Päädyin kuitenkin jättämään rajat häilyviksi. Tunteet eivät ole kuin vuorokauden keskilämpötila. Tunteiden kesto ei noudata vuorokausirytmää, ja tunteet ja ajatukset ovat ajati vuorovaikutuksessa keskenään. Vahva negatiivinen tunne voi peittää edelliseltä päivältä jääneen ilon alleen. Aika voi kullata myös ne muistot, jotka tuntuivat siinä hetkessä todella kipeiltä. Maalaus on sekava, koska tunne-elämä on sekavaa.

Maalaus on visuaalinen representaatio sisäisestä maailmastani. Se on useita hetkiä, jotka yhdessä muodostavat tarinan. Se on värien sekamelska, koska elämä on tunteiden ja ajatusten sekamelska. Maalasin sitä yrittämättä saavuttaa mitään tiettyä tyyliä. Maalasin omalla tavallani, joka teoksen perusteella on yhtenäinen. Tykkään käyttää paljon maalia, tykkään sekoittaa värejä canvaksella ja leikkiä siveltimillä. Maalaustyylini teoksessa oli nopeatempoista, mikä sopii teoksen spontaanisuuteen.

Teos eri päin (teoksen voi esittää miten päin tahansa)

6. Itsearviointi

Minulla on erittäin ristiriitaiset ajatukset lopputyöstäni. Olen samaan aikaan tyytyväinen ja tyytymätön teokseeni. Olen tyytyväinen, sillä mielestäni teoksen konsepti on onnistunut ja olen tyytyväinen, että sain sen valmiiksi. Onnistuin myös käyttämään valitsemiani värejä monipuolisesti. Koen, että kehityin paljon värien sekoittamisessa tehdessäni tätä työtä. Toisaalta olen tyytymätön toteutukseeni. Minua harmittaa, että jouduin töiden takia monesti jättämään kuviksen välistä, ja sen takia maalaukseen tuli vähemmän ”merkintöjä” kuin olisin halunnut. Mielestäni teoksesta olisi tullut hienompi ja vaikuttavampi, jos olisin saanut työstää sitä useammalla kerralla. Koen myös, että teoksen idea kärsii siitä, että olin niin paljon poissa. Mielestäni teos ei toimi tunnepäiväkirjana kovin hyvin, koska eri merkintöjen välillä on niin pitkä aikaväli. En koe, että teos kuvastaa sitä tunteiden kirjoa, jota koin koko tämän prosessin aikana, tarpeeksi hyvin. En ole siis prosessiin tyytyväinen. Lisäksi teknisestä näkökulmasta maalauspohja on huonolaatuinen, sillä se on todella käyrä.

Maalatessani teosta huomasin jatkuvasti miettiväni teoksen ulkonäköä. Lähdin useasti maalaamaan sillä ajatuksella, että halusin käyttää sellaisia värejä, joita en ollut vielä teoksessa käyttänyt. Tavoitteeni suunnitellessani teosta oli maalata mahdollisimman spontaanisti ja aidosti. Epäonnistuin siinä täysin. Halusin irrottautua suorituskeskeisestä ajatusmaailmastani, mutta en onnistunut siinäkään. Teos ei ole aito, sillä se on representaatio vain tietyistä valitsemistani tunteista, joita päätin kuvata omasta näkökulmastani mahdollisimman visuaalisesti miellyttävällä tavalla. Tunteet eivät kuitenkaan ole aina miellyttäviä. Monet tunteet, jota maalauksessanikin kuvaan, ovat rumia, inhottavia ja epämiellyttäviä. Olen romantisoinut omia tunteitani tässä teoksessa, ja siitä olen erittäin vihainen itselleni. Tajusin tämän maalatessani viimeistä merkintää. Sen jälkeen päätin, että peitän tämän viimeisen merkinnän, ainoan ”aidon” hetken maalauksessa. Työ oli epäonnistunut vangitsemaan alkuperäisen konseptini, joten halusin sentään tehdä siitä miellyttävän näköisen. Siinä puolestaan koen onnistuneeni ihan hyvin.

7. Lopuksi

Kun lähdin tekemään tätä teosta, halusin tehdä sitä lähinnä itseäni varten. Lopputyön aspekti oli vain sivuseikka. En kuitenkaan onnistunut säilyttämään tätä mentaliteettia lopputyöprosessin aikana. Minulla oli koko ajan päässä toinen tavoite: osoittaa muille, että osaan tehdä taidetta. Tämä ajatus on varjostanut minua koko sen ajan, kun olen käynyt kuvataidekoulussa. Minun täytyy ansaita muilta hyväksyntää ja kunnioitusta.

En siis ole koskaan tehnyt taidetta vain itseni takia. Jokainen teos, jonka olen tehnyt, on ollut tuote muita ihmisiä varten. Heti, kun se on laitettu esille, siitä on tullut tuote. Tuote, jolla haluan saada muilta ihmisiltä asioita. Näin on myös lopputyöni tapauksessa. Kun se on esillä, se ei ole enää vain taidetta. Se on tuote, jolla haluan ensisijaisesti saada muissa ihmisissä aikaan tunnereaktion. Sillä on toiminnallinen arvo, vaikka sanoin portfolion alussa, että taide on itseisarvo.

Onko taide sitten kuitenkin itseisarvo? Suurin osa taiteesta, jota elämän aikana näemme, on tehty ihmisten nähtäväksi. Tekeekö se siitä taiteesta tuotteen? Ehkä, mutta toisaalta taide on vastavuoroista. Taide vaatii sen, että sitä nähdään ja aistitaan, ja että sen kanssa ollaan vuorovaikutuksessa. Ihmisten omakohtaiset kokemukset taiteesta ovat tärkeä osa taidetta, mutta usein siihen riittää vain taiteilija itse. Jos taide on vain taiteilijan itsensä nähtävillä, se ei ole tuote, sillä sitä ei voida käyttää saamaan mitään muilta ihmisiltä. Toisaalta sitten se ei voi tuottaa iloa kenellekään. Ehkä taide on sekä itseisarvo sekä tuote, jolla on toiminnallinen arvo. Kyse on ehkä enemmänkin näiden kahden ominaisuuden tasapainosta ja siitä, mitä taiteen tuotteellisella puolella halutaan saavuttaa. Kuva, jonka tuotteellinen tavoite on herättää ajatuksia, on enemmän taidetta kuin kuva, jonka tuotteellinen tavoite on myydä katsojalle hampurilainen. Mutta miten määritetään, mitkä tuotteellisuuden tavoitteet ovat taiteen mukaisia ja mitkä eivät? Missä vaiheessa taide ei ole enää taidetta, vaan pelkkä tuote?

8. Lähteet

Aineistolähteet:

Itten, Johannes: The Elements of Color. John Wiley & Sons 1970.

Lapple [@lapplecrochets]. Julkaisut [Instagram-profiili]. Instagram. Haettu 6.5.2023.

Verkko-osoite <https://www.instagram.com/lapplecrochets/?hl=fi>.

Kuvalähteet:

Eagle Sensors. Verkko-osoite <https://eagle-sensors.com/hbc-power-control-solutions/unavailable-image/>. Haettu 6.5.2023.

Lapple [@lapplecrochets]. (2.1.2023). I finished my temperature blanket!!! There's 365 rows and the blanket 61 wide and 73 inches long (155cm wide and [Kuvasarja, kuva 2].

Instagram. Verkko-osoite

<https://www.instagram.com/p/Cm7Kk77PgqZ/?igshid=MDJmNzVkMjY=>.